

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2025/26:AU3

Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring. Förslagen avser vissa tillägg och förtydliganden och syftar till att säkerställa att lagen fungerar på det sätt som var avsett.

Regeringen föreslår ett undantag från huvudregeln att deltagare i arbetsmarknadspolitiska program inte har rätt till arbetslöshetsersättning. Undantaget gäller sökande som deltar i arbetsmarknadspolitiska program som avser särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Regeringen föreslår också att det tydliggörs att en sökande som har varit medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa i tolv månader eller mer inte ska vara förhindrad att få en ersättningsnivå om 60 procent. Vidare föreslår regeringen att det tydliggörs att regeln om minskning av arbetslöshetsersättning vid ersättning på grund av arbetslöshet från någon annan än arbetslöshetskassan gäller när den ersättning som sökanden får avser samma månad som sökanden ansöker om arbetslöshetsersättning för.

Slutligen föreslår regeringen en ny övergångsbestämmelse som tydliggör att möjligheten att grunda arbetslöshetsersättningen under en ny ersättningsperiod på förhållanden från sökandens senast förbrukade ersättningsperiod ska gälla även när den senast förbrukade ersättningsperioden var en period enligt den nuvarande lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Regeringen föreslår att ändringarna träder i kraft den 18 november 2025. Bestämmelserna ska dock tillämpas för tid fr.o.m. den 1 oktober 2025.

I betänkandet finns tre särskilda yttranden (S, V, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:162 Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om
 arbetslöshetsförsäkring5

 Utskottets ställningstagande8

Särskilda yttranden10

 1. Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om
 arbetslöshetsförsäkring (S)10

 2. Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om
 arbetslöshetsförsäkring (V).....10

 3. Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om
 arbetslöshetsförsäkring (MP).....11

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag12

 Propositionen12

Bilaga 2

Regeringens lagförslag13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:162.

Stockholm den 25 september 2025

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Magnus Persson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Persson (SD), Ardalan Shekarabi (S), Saila Quicklund (M), Patrik Lundqvist (S), Ann-Christine Frohm (SD), Johanna Haraldsson (S), Arin Karapet (M), Sara Gille (SD), Sofia Amloh (S), Merit Frost Lindberg (M), Ciczie Weidby (V), Camilla Rinaldo Miller (KD), Mats Arkhem (SD), Leila Ali Elmi (MP), Helene Odenjung (L), Jonathan Svensson (S) och Helena Vilhelmsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2024/25:162 Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Det har inte väckts några följdmotioner med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V) och 3 (MP).

Bakgrund

Den 1 oktober 2025 träder lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring i kraft (prop. 2023/24:128, bet. 2023/24:AU9, rskr. 2023/24:267). Denna lag ersätter den nuvarande lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring

Enligt den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring grundas rätten till arbetslöshetsersättning på inkomster av förvärvsarbete i stället för på arbetad tid. I stället för att uppfylla ett arbetsvillkor som bygger på att sökanden har förvärvsarbetat en viss minsta tid under en ramtid före arbetslösheten gäller enligt den nya lagen ett krav på att sökanden ska ha haft vissa inkomster av förvärvsarbete före arbetslösheten, ett s.k. inkomstvillkor.

Den som har kvalificerat sig för arbetslöshetsersättning kommer enligt den nya lagen att kunna få ersättning under ett begränsat antal ersättningsdagar, en s.k. ersättningsperiod, och de inkomster som har legat till grund för prövningen av inkomstvillkoret kommer att ha betydelse för ersättningsperiodens längd. Inkomsterna kommer dessutom att ha betydelse för ersättningsens storlek genom fastställandet av en s.k. ersättningsgrundande inkomst.

Arbetslöshetsersättning ska lämnas med olika ersättningsnivåer utifrån tiden som en sökande har varit medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa. Arbetslöshetsersättningen ska trappas ned under tiden sökanden är arbetslös, och ersättningsperiodens längd ska differentieras utifrån sökandens arbetsmarknadsförankring.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen vissa tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring. Förslagen syftar till att säkerställa att den nya lagen fungerar på det sätt som var avsett.

Arbetslöshetsersättning vid deltagande i särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning

Enligt 2 kap. 16 § den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring har en sökande som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program inte rätt till arbetslöshetsersättning. Detta gäller oavsett om sökanden deltar på hel- eller deltid i programmet och oavsett om sökanden får någon annan ersättning för deltagandet i programmet. Enligt 3 kap. 9 § 3 får inte heller inkomster av förvärvsarbete som hänför sig till arbete inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program beaktas för att uppfylla ett inkomstvillkor. Från denna regel görs dock undantag för inkomster från arbete inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program som avser särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, såsom skyddat arbete eller anställningar med lönebidrag.

Bestämmelserna i den nya lagen innebär att en sökande kan kvalificera sig för rätt till arbetslöshetsersättning med inkomster från arbete inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program som avser särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, samtidigt som sådant arbete på deltid helt utesluter rätt till arbetslöshetsersättning. Regeringen bedömer att detta sällan kommer att ha någon praktisk betydelse, t.ex. på grund av reglerna om minskning av arbetslöshetsersättning. Det kan enligt regeringen dock inte uteslutas att det kan uppstå fall där en sökande som t.ex. har haft en heltidsanställning med lönebidrag, och därigenom uppfyllt ett inkomstvillkor, blir uppsagd och därefter inte kan ta en deltidsanställning med lönebidrag utan att helt förlora rätten till arbetslöshetsersättning. Den här gruppen kan alltså förlora på att ta ett deltidsarbete jämfört med att inte arbeta alls.

Regeringen föreslår därför att det i lagen ska införas ett undantag. Undantaget ska ha innebörden att den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program som avser särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inte av den anledningen ska vara utesluten från rätt till arbetslöshetsersättning. Precis som för övriga deltidsarbetande kommer dock övriga delar av arbetslöshetsförsäkringen att gälla, t.ex. de allmänna villkoren och reglerna om minskning av arbetslöshetsersättning.

Kravet på ett sammanhängande medlemskap för en ersättningsnivå om 60 procent

Enligt den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring ska arbetslöshetsersättning beräknas utifrån sökandens ersättningsgrundande inkomst och ersättningsnivå. Ersättningsnivån är en procentuell andel av den ersättningsgrundande inkomsten och ska fastställas till 80, 60 eller 50 procent utifrån när och hur länge sökanden har varit medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa. Den som har varit medlem eller ansluten under längre tid ska få en högre ersättningsnivå än den som har varit medlem eller ansluten under kortare tid eller inte alls. Regeringen anför att syftet med bestämmelserna är att fler ska

bli medlemmar i eller ansluta sig till en arbetslöshetskassa och dessutom ha incitament att stanna kvar i arbetslöshetskassan över tid.

Enligt 5 kap. 5 § den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring krävs för att få en ersättningsnivå om 60 procent bl.a. att sökandens medlemskap eller anslutning har bestått under en sammanhängande tid av minst sex men mindre än tolv månader. Sökande som har varit medlemmar eller anslutna under tolv sammanhängande månader eller mer bedöms i de flesta fall kunna uppfylla förutsättningarna för att få den högsta ersättningsnivån, men det finns undantag. Regeringen konstaterar i propositionen att så som kravet på sammanhängande medlemskap eller anslutning är formulerat finns det en risk att en sökande i en sådan undantagssituation inte heller skulle kunna få en ersättningsnivå om 60 procent, trots att övriga förutsättningar för detta är uppfyllda. För att säkerställa att bestämmelsen får den avsedda innebörden föreslår regeringen att det ska tydliggöras att en sammanhängande tid med medlemskap eller anslutning om tolv månader eller mer inte är ett hinder för att få en ersättningsnivå om 60 procent.

Minskning av arbetslöshetsersättning vid ersättning på grund av arbetslöshet från någon annan än arbetslöshetskassan

Enligt 6 kap. 8 § den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring ska arbetslöshetsersättningen minskas om en sökande har fått ersättning på grund av arbetslöshet från någon annan än arbetslöshetskassan, t.ex. en privat inkomstförsäkring, under samma månad som sökanden ansöker om arbetslöshetsersättning för. Regeringen uppmärksammar dock att formuleringen kan tolkas som att det är arbetslöshetsersättningen för månaden då ersättning från någon annan betalas ut som ska minskas. En sådan tolkning kan medföra att t.ex. en privat inkomstförsäkring för en viss månad beaktas som ersättning på grund av arbetslöshet för en annan månad än vad den avser. Eftersom ersättningar från privata inkomstförsäkringar ofta betalas ut i efterhand finns det enligt regeringen en risk för att sökande i många fall kan få sin arbetslöshetsersättning minskad på ett sätt som inte har varit avsett.

För att säkerställa att bestämmelsen får den avsedda innebörden föreslår regeringen i propositionen att det tydliggörs att den ersättning på grund av arbetslöshet som en sökande får från någon annan än arbetslöshetskassan för en viss månad ska beaktas som ersättning på grund av arbetslöshet för samma månad som sökanden ansöker om arbetslöshetsersättning för.

Ersättningsgrundande inkomst och ersättningsnivå för den som har förbrukat en ersättningsperiod enligt den nuvarande lagen

Både den nuvarande och den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring innehåller bestämmelser som ger en sökande möjlighet att, om det är mer fördelaktigt, grunda arbetslöshetsersättningen i en ny ersättningsperiod på förhållanden från sökandens senast förbrukade ersättningsperiod. I de fall sökanden har möjlighet att grunda arbetslöshetsersättningen i en ny ersättningsperiod på

förhållanden från den senast förbrukade ersättningsperioden är det enligt den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring den senast fastställda ersättningsgrundande inkomsten och den senast fastställda ersättningsnivån som ska beaktas.

Regeringen konstaterar att det under en övergångsperiod kommer att finnas sökande som kvalificerar sig för en ny ersättningsperiod enligt den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring och som har en senast förbrukad ersättningsperiod enligt den nuvarande lagen om arbetslöshetsförsäkring. Tekniskt sett har en sådan sökande dock inte någon senast fastställd ersättningsgrundande inkomst eller ersättningsnivå, eftersom de begreppen inte finns i den nuvarande lagen.

Regeringen föreslår därför i propositionen att det ska införas en övergångsbestämmelse till den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring som förtydligar att möjligheten att grunda arbetslöshetsersättningen på förhållanden från sökandens senast förbrukade ersättningsperiod gäller även när den senast förbrukade ersättningsperioden var en period enligt den nuvarande lagen om arbetslöshetsförsäkring. Regeringen föreslår vidare att det ska regleras hur begrepp som speglar förhållanden från den förbrukade ersättningsperioden ska kunna omvandlas till begrepp som kan användas i den nya ersättningsperioden.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen följande övergångsbestämmelse. Vid tillämpningen av den nya lagens bestämmelser om möjlighet att använda ersättningsgrundande inkomst och ersättningsnivå från den senast förbrukade ersättningsperioden ska en sökande som har förbrukat alla ersättningsdagar i en ersättningsperiod enligt den nuvarande lagen under den ersättningsperioden anses ha haft

- en ersättningsgrundande inkomst som motsvarar sökandens dagsförtjänst multiplicerad med 22
- en senast fastställd ersättningsnivå om 65 procent, under förutsättning att sökanden fortfarande är medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa under den månad som sökanden ansöker om arbetslöshetsersättning för.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att de aktuella lagändringarna ska träda i kraft den 18 november 2025. Bestämmelserna ska dock tillämpas för tid fr.o.m. den 1 oktober 2025, vilket är den dag som den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring träder i kraft.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att förslagen i propositionen syftar till att säkerställa att den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring fungerar på det sätt som var avsett, och att de föreslagna ändringarna är till fördel för enskilda. Utskottet konstaterar vidare att det inte har väckts någon motion med anledning av propositionen.

Utskottet anser att riksdagen, av de skäl som anføres i propositionen, bör anta regeringens lagförslag.

Särskilda yttranden

1. Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring (S)

Ardalan Shekarabi (S), Patrik Lundqvist (S), Johanna Haraldsson (S), Sofia Amløh (S) och Jonathan Svensson (S) anför:

Arbetslöshetsförsäkringen är en hörnsten i den svenska arbetsmarknadspolitiken och förtjänar att tas på allvar och behandlas därefter. Vi ser därför med oro på att regeringen så snart efter att den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring beslutats behöver komma med justeringar och ändringar för att den innehåller fel och brister av betydande karaktär. Det är naturligtvis bra att felen nu åtgärdas, och vi konstaterar att de ändringar som föreslås är till fördel för den enskilde. Vi ställer oss därför bakom propositionen.

Som vi lyfte i beredningen av förslaget till den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring finns det dock en rad problematiska delar med den lagstiftning som röstades igenom i riksdagen (prop. 2023/24:128, bet. 2023/24:AU9, rskr. 2023/24:267). Det handlar bl.a. om den branta avtrappningen efter 100 dagars arbetslöshet, nivåerna i försäkringen, möjligheterna till arbetsmarknadsinsatser och tillämpningen av alternativregeln. Vi är vidare kritiska till den fortsatta avsaknaden från regeringens sida av såväl en gedigen jämställdhetsanalys som en fördelningspolitisk analys. Att regeringen inte analyserat hur förslagen slår mot kvinnor och män är allvarligt och strider mot riksdagens beslutade mål för jämställdhetspolitiken.

Vi vill se en modern arbetslöshetsförsäkring som erbjuder verklig trygghet vid omställning, stärker människors möjligheter till vidareutbildning och bidrar till ett jämställt arbetsliv, och vi återkommer till dessa frågor i andra sammanhang.

2. Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

En inkomstbaserad arbetslöshetsförsäkring med krav på att uppfylla ett inkomstvillkor för rätt till arbetslöshetsersättning är enligt min mening i grunden en felaktig utformning av arbetslöshetsförsäkringen. Inkomstvillkoret skapar en inbyggd orättvisa eftersom löntagare med högre lön kvalificerar sig för arbetslöshetsersättning snabbare än löntagare med lägre lön. Den rättvisa principen är att utgå från arbetade timmar. Vänsterpartiet röstade därför nej till regeringens förslag till en ny lag om arbetslöshetsförsäkring (prop. 2023/24:128, bet. 2023/24:AU9, rskr. 2023/24:267).

Jag är alltså kritisk till utformningen av den nya lagstiftningen men kan konstatera att den proposition som utskottet nu bereder innehåller förslag om

vissa tillägg och förtydliganden i den redan beslutade lagen, och att ändringarna är till fördel för den enskilde. Jag har därför valt att ställa mig bakom propositionen. Jag återkommer till den framtida utformningen av arbetslöshetsförsäkringen i andra sammanhang.

3. Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring (MP)

Leila Ali Elmi (MP) anför:

Det har länge funnits en hel del problem med arbetslöshetsförsäkringen, och den har i alltför liten grad varit anpassad till den reella situation som många människor befinner sig i på arbetsmarknaden. Med den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring kommer fler att omfattas av försäkringen och försäkringen baseras på inkomster i stället för arbetad tid. Miljöpartiet ställde sig därför bakom förslaget till en förändrad arbetslöshetsförsäkring. Som jag lyfte i beredningen av förslaget till den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring finns det dock en rad problematiska delar med utformningen av lagen (prop. 2023/24:128, bet. 2023/24:AU9, rskr. 2023/24:267). Det handlade bl.a. om den branta nedtrappningen av ersättningsnivån, ersättningsperiodens längd och ålderskraven i försäkringen. Jag ansåg också att regeringen borde följa upp den nya lagstiftningen ur ett jämställdhetsperspektiv och hur den slår för personer med funktionsnedsättning.

Jag är alltså kritisk till vissa delar av den nya lagstiftningen men kan konstatera att den proposition som utskottet nu bereder innehåller ändringar som är till fördel för den enskilde. Jag har därför valt att ställa mig bakom propositionen. Jag återkommer till den framtida utformningen av arbetslöshetsförsäkringen i andra sammanhang.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:162 Några tillägg och förtydliganden i den nya lagen om arbetslöshetsförsäkring:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2024:506) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring

dels att 2 kap. 16 §, 5 kap. 5 § och 6 kap. 8 § ska ha följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska införas en ny punkt, 5, av följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2024:506

Föreslagen lydelse

2 kap.

16 §

En sökande som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program har inte rätt till arbetslöshetsersättning.

En sökande som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program har inte rätt till arbetslöshetsersättning, *utom i det fall som avses i andra stycket.*

En sökande kan få arbetslöshetsersättning om sökanden deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program som avser särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

5 kap.

5 §

Ersättningsnivån ska vara 60 procent av den ersättningsgrundande inkomsten om

1. sökanden har varit medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa under minst de sista sex månaderna av ramtiden,

2. medlemskapet eller anslutningen har bestått under en sammanhängande tid av minst sex månader, *men mindre än tolv månader,*

3. sökanden har haft den minsta inkomst av förvärvsarbete per månad som krävs för att uppfylla ett inkomstvillkor under minst fyra av månaderna med medlemskap eller anslutning inom ramtiden, och

4. sökanden fortfarande är medlem eller ansluten under den månad som sökanden ansöker om arbetslöshetsersättning för.

6 kap.

8 §

Om en sökande har fått ersättning på grund av arbetslöshet från någon annan än arbetslöshetskassan *under* samma månad som sökanden ansöker om arbetslöshetsersättning för, ska arbetslöshetsersättningen

Om en sökande har fått ersättning på grund av arbetslöshet från någon annan än arbetslöshetskassan *för* samma månad som sökanden ansöker om arbetslöshetsersättning för, ska arbetslöshetsersättningen

minskas. Ersättningen ska minskas endast om summan av den arbetslöshetsersättning som sökanden har rätt till och den ersättning som har betalats ut från någon annan än arbetslöshetskassan överstiger det belopp som sökanden skulle ha kunnat få i arbetslöshetsersättning om de föreskrifter som regeringen kan meddela enligt 5 kap. 2 § tredje stycket inte beaktas. Ersättningen ska minskas med det belopp som överstiger den arbetslöshetsersättning som sökanden hade kunnat få.

minskas. Ersättningen ska minskas endast om summan av den arbetslöshetsersättning som sökanden har rätt till och den ersättning som har betalats ut från någon annan än arbetslöshetskassan överstiger det belopp som sökanden skulle ha kunnat få i arbetslöshetsersättning om de föreskrifter som regeringen kan meddela enligt 5 kap. 2 § tredje stycket inte beaktas. Ersättningen ska minskas med det belopp som överstiger den arbetslöshetsersättning som sökanden hade kunnat få.

5. Vid tillämpningen av 5 kap. 3 § och 7 § första stycket ska en sökande, som har förbrukat alla ersättningsdagar i en ersättningsperiod enligt den upphävda lagen, under den ersättningsperioden anses ha haft

– en ersättningsgrundande inkomst som motsvarar sökandens dagsförtjänst multiplicerad med 22, och

– en senast fastställd ersättningsnivå om 65 procent, under förutsättning att sökanden fortfarande är medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa under den månad som sökanden ansöker om arbetslöshetsersättning för.

1. Denna lag träder i kraft den 18 november 2025.

2. Lagen ska dock tillämpas för tid från och med den 1 oktober 2025.